

10 - Hars ve Tehzip

Fransızca “culture” kelimesinin iki ayrı anlamı vardır. Bu anlamlardan birini hars (milli kültür), diğersinin “tehzib” (yetiştirme, yükseltme) biçiminde dilimize çevirebiliriz. Kültür hakkındaki bütün yanlış anlamalar, Fransızca kelimesinin böyle iki anlamlı olmasındandır. O halde biz, dilimizde, bu iki anlamı hars ve tehzib kelimeleri ile ayırırsak, kendi ülkemizde bu yanlış anlamalara son vermiş oluruz.

Hars ve Tehzip

(Ziya Gökalp - Türkçülüğün Esasları)

Fransızca “culture” kelimesinin iki ayrı anlamı vardır. Bu anlamlardan birini hars (milli kültür), diğersinin “tehzib” (yetiştirme, yükseltme) biçiminde dilimize çevirebiliriz. Kültür hakkındaki bütün yanlış anlamalar, Fransızca kelimesinin böyle iki anlamlı olmasındandır. O halde biz, dilimizde, bu iki anlamı hars ve tehzib kelimeleri ile ayırırsak, kendi ülkemizde bu yanlış anlamalara son vermiş oluruz.

. Hars ile tehzib arasındaki farklardan birincisi, harsın demokratik, tehzibin aristokratik olmasıdır. Hars halkın geleneklerinden, yapageldiği şeylerden, örflerinden, sözlü ve yazılı edebiyatından, dilinden, müziğinden dininden, ahlakından, estetik ve ekonomik ürünlerinden ibarettir. Bu güzel şeylerin hazinesi ve müzesi hak olduğu için, hars demokratiktir. Tehzib ise, yalnız yüksek bir tahsil görmüş, yüksek bir eğitim ile yetmiş gerçek aydınlarla özgüdür. Matthew Arnold’un “tatlı mezhebi” deyimini ile açıkladığı anlam tehzib’in tanımı demektir. Tehzibin esas, iyi bir eğitim görmüş olmak; rasy bilimleri güzel sanatları, edebiyatı, felsefeyi, bilimi ve hiçbir bağınazlık karmışmaksızın dini; gösteripsiz, içten bir aşk ile sevmek. Görülüyor ki tehzib özel bir eğitim ile meydana gelmiş, özel bir duyuş dübünüş ve yasayış biçimidir.

Hars ile tehzibin ikinci farkı, birincinin milli ve ikincinin milletlerarası olmasıdır. Bir insan, milli kültürün etkisi ile belki de yalnız kendi milletinin kültürüne değer verir. Fakat, tehzib görmüşse, başka milletlerin kültürlerini de sever ve onların lezzetlerinin de tadı çalıyır. Buna göre tehzib, ilipki kurduğı insanları biraz insani biraz hoşgörülü her kişiye her millete karşı iyilik ister ve “eclectique” (elektik 0 seçkici) yapar.

Hars ile tehzibin bu ikinci farkı bizi milliyetçilik ve milletlerarasıçılık probleminin derinleştirilmesine götürüyor:

Millet, aynı harsta ortak olan fertlerin bütünüdür. Milletlerarasılık, aynı medeniyete ortak olan milletlerin bütünüdür. Milletlerarası “medeniyet” topluluğu da denilebilir.

Fakat, medeniyet topluluğunu özel bir medeniyetin üyesi milletlerin bütünü gibi görmeye kişiler de vardır. bunlara göre, ayrı ayrı medeniyetler yoktur. Bütün insanların toplamı bir tek medeniyet topluluğundan ibarettir ve bu bir tek medeniyet topluluğu milletlerden değil, fertlerden kuruludur. Bu fikirde bulunan insanlara kozmopolit adı verilir. Kozmopolitler, Milletim nev-i beberdir. Vatanım ruy-ı zemin” diyen dünyacılarıdır. Bunların medeniyet topluluğu hakkındaki görüşleri milliyetçilerinkile uzlaşamaz. Çünkü milliyetçilerle göre, insanlık, zooloji bilminde diğer hayvan türleri ile beraber incelenen, insan türünden ibarettir. Toplumsal kişiler demek olan “insanlar” ise, milletler halinde yaparlar. Türkçülük, millet esasını kabul etmeyen hiçbir sistemle uzlaşamayacağından, kozmopolitleri içine alamaz.

Milletlerarasıçılığa gelince; bu, tamamen kozmopolitliğin zıttıdır. Çünkü, milletlerarasıçılara göre, medeniyet topluluğu bütün i hepsi demek değildir. Zaten medeniyet bir değil, bir çoktur. Her medeniyetin kendisine özgü bir topluluğu yani bir medeniyet topluluğu vardır. Aynı zamanda, bu medeniyet toplulukları kişilerden değil, milletlerden meydana gelmiştir. Medeniyet topluluğu bir topluma benzetilirse, onun kişileri de milletler olur. Medeniyet topluluğuna “milletler toplumu” denilmesi bundandır.

Fakat, bu “Milletler Toplumu” terimi doğru değildir. Çünkü toplum, ortak bir vicdana milli sahip olan, tam birlik demektir. Ortak vicdan harstan ibaret olduğu için, toplum kadrosuna girebilecek topluluklar, ancak milletlerle onların kökleri olabilirler. Diğer taraftan, birçok toplumları içine alan daha büyük birimlere topluluk adı verilir. “Milletler toplumu” yerine “Milletler topluluğu” demek daha uygundur.

Bu sözlerden anlaşılıyor ki her medeniyet topluluğu bir milletlerarasılık dairesidir. Bir toplumun milli bir harsı olması, onun milletlerarası bir medeniyete de ait olmasına engel değildir. Medeniyet, aynı milletlerarasılığa üye milletlerin ortak kurumlarının bütünü demektir.

Demek ki, bir milletlerarasılık içinde, hem onu olupTuran bütün milletleri kapsayan ortak bir medeniyet, hem de her millete özgü milli harslardan olupmuş bir haslar koleksiyonu vardır. O halde, biz, Avrupa Medeniyetine girdiğimiz zaman, yalnız milletlerarası bir medeniyete mirasçı olmakla kalmayacağız; aynı zamanda, medeniyetdaşımız olan bütün milletlerin kültürlerini tat almak imkanına sahip olabileceğiz. Milli bir toplum nasıl ip bölümü ve uzmanlık yoluyla meslek gruplarına ayrılmışsa, milletlerarası bir topluluk yad adeta milletlerarası bir ip bölümünün ve milletlerarası uzmanlığın hükmüne uyarak, milli ve özel nitelikte kültüre

Buna göre insanlar, sadeci milli sevkleriyle tattıkları zaman, yalnız milli kültürlerine uygun eserlerden hoşlanırlar. Fakat, insan, her gün yemeği yemekten usandığı gibi sürekli aynı türe ait edebiyattan, aynı müzikten aynı mimariden, v.b. yıda almaktan da

